

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/8/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718202497
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8718202497.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v spore žalobkyne: L. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. XXXX/X, XXX XX U., zast. JUDr. Tiborom Bašistom, advokátom, Advokátska kancelária Štefánikova 8, 058 01 Poprad, IČO: 35 507 128, proti žalovanému: 1/ U. V., so sídlom W. XXA, XX XXX Q. Q., I.: XX XXX XXX, 2/ U. D., so sídlom W. XXA, XXX XX Q. Q., I.: XX XXX XXX, obaja zastúpení Q. C., P. so sídlom L. X, XXX XX Q., I.: XX XXX XXX, o určenie neplatnosti právneho úkonu, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 8C 24/2018-362 zo dňa 28.06.2021 v spojení s opravným uznesením č.k. 8C 24/2018-402 zo dňa 12.01.2022 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa táto domáhala určenia, že:

„1. Žalobu z a m i e t a.

2. P r i z n á v a žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti veci.

3. Z r u š u j e neodkladné opatrenie č. k. 8C/24/2018 - 40 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 22Co/134/2018 - 190.“

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že žalobkyňa bola výlučnou vlastníčkou nehnuteľností na LV č. XXXX v k.ú. P. P., ktorých vlastníctva sa na základe kúpnej zmluvy stala spoločnosť U. D.. z dôvodu, že na týchto nehnuteľnostiach bola na základe zmluvy o zriadení záložného práva vyznačená ťarcha v prospech žalovaného v 1.rade. Išlo o zabezpečenie pôžičky, ktorú poskytol žalobkyni žalovaný v 1.rade, pričom táto bola zabezpečená aj ručením zo strany ďalších osôb. V zmysle uvedenej záložnej zmluvy uzavretej medzi záložným veriteľom (žalovaným v 1.rade a záložcom v 1. rade žalobkyňou a v 2.rade spoločnosťou R. P. U., predmetom ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX v k.ú. P. P. a na LV č. XXXX v k.ú. W. uzavreli zmluvné strany dodatok dňa XX.XX.XXXX, ktorý sa týkal vypratania žalobkyne z nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX v k.ú. P. P.. Následne XX.XX.XXXX žalovaný v 1.rade ako aj žalobkyňa s manželom uzavreli zmluvu o pôžičke, na základe ktorej im bola poskytnutá pôžička vo výške 25.500,- Eur. 21.07.2017 žalobkyňa ako záložca a žalovaný v 1.rade uzavreli zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX v

k.ú. W. na spoluvlastnícky podiel žalobkyne na zabezpečenie zmlúv o úvere vo výške 95.000,- Eur, 297.000,- Eur, 10.000,- Eur, 166.000,- Eur a 25.500,- Eur. Záložný veriteľ oznámil žalobkyni začiatok výkonu záložného práva v roku 2013. Žalobkyňa tvrdila, že zmluvy boli podpísané pod nátlakom, tieto ani nevidela a myslela, že bude to v jej prospech. Nechcela dávať dom do zálohy a o nátlaku svedčí prepis sms. Z výsluchu svedka- manžela žalobkyne bolo preukázané, že tento mal finančné problémy v rodine aj v podnikaní, čo riešil pôžičkami, ktoré boli zabezpečované zmluvou o zriadení záložného práva, pričom tieto podpisoval bez nátlaku, no manželke prikázal, aby tieto zmluvy podpísala.

3. Súd prvej inštancie považoval za nedôvodnú vznesenú námietku litispendencie z dôvodu, že nejde o totožnosť strán sporu vo veci, ktorú namietali žalovaní.

4. Vo vzťahu k určeniu neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXXX v k.ú. P. P. zo dňa XX.XX.XXXX súd prvej inštancie uviedol, že účastníkom tejto záložnej zmluvy okrem žalovaného v 1.rade a žalobkyne bol aj subjekt v postavení záložcu, a to spoločnosť R. P., ktorý nebol označený ako strana sporu. V danom prípade sa jedná o nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 77 ods. 1 CSP. Pokiaľ nebola označená ako strana sporu osoba, ktorá vystupovala ako zmluvný subjekt, nie je možné vysloviť neplatnosť zmluvy a rozhodnúť len voči niektorým zmluvným subjektom. Z týchto dôvodov súd v tejto časti žalobu zamietol ako nedôvodnú.

5. Žalovaný 2/ nebol subjektom tejto zmluvy, preto aj voči nemu bola žaloba zamietnutá.

6. Pri určení neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva k podielu 1/4 k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX k.ú. W. zo dňa XX.XX.XXXX. Žalobkyňa napriek tomu, že svedok potvrdil svoj vplyv na žalobkyňu pri podpisovaní zmlúv nepredložila žiadne dôkazy ani neuviedla žiadne iné relevantné tvrdenia, ktoré by svedčali o neplatnosti tohto právneho úkonu, a preto bola žaloba z dôvodu neunesenia dôkazného bremena zamietnutá ako nedôvodná. Vo vzťahu k tejto zmluve rovnako žalovaný 2/ nebol subjektom zmluvného vzťahu, a preto nemohla byť voči nemu žaloba úspešná. Pokiaľ sa týka určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva k podielu X/X na celku LV č. XXXX k.ú. W. uzavretej XX.XX.XXXX žalobkyňa namietanú listinu k tomuto úkonu nepredložila, čím neunesla dôkazné bremeno, a preto súd žalobu považoval za nedôvodnú. Pokiaľ sa týka uplatneného nároku, ktorým žiadala určiť, že je výlučnou vlastníčkou pozemkov evidovaných na LV č. XXXX v k.ú. P. Q., tu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c/ CSP žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem a ani neuviedla aké okolnosti ju vedú k určeniu vlastníckeho práva a že nemá inú formu ochrany než určovaciu žalobu. Nakoľko nepreukázala zákonom predpokladané dôvody, súd žalobu v tejto časti zamietol.

7. O trovách konania rozhodol v zmysle zásady úspechu a zároveň súd prvej inštancie v zmysle § 335 CSP zrušil neodkladné opatrenie, nakoľko žalobu vo veci samej zamietol.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie žalobkyňou s poukazom na ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Žalobkyňa namietla nesprávne právne posúdenie veci, nakoľko z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že zmluvám o zriadení záložného práva predchádzali zmluvy o pôžičke, ktoré boli podpísané pod nátlakom. V petite č. 1 sa domáha žalobkyňa určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva zmluvou zo dňa XX.XX.XXXX, pričom tieto sú obsahom výroku uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia. Dňa XX.XX.XXXX bola bez súhlasu žalobkyne uzavretá kúpna zmluva, ktorú v jej mene uzavrel žalovaný v 1. rade v postavení záložného veriteľa za účelom uspokojenia svojej pohľadávky voči žalobkyni a jej manželovi a konateľ tejto spoločnosti nezákonne disponoval s majetkom žalobkyne, a to napriek vydanému neodkladnému opatreniu zdržať sa akýchkoľvek úkonom smerujúcich k výkonu záložného práva. V týchto nehnuteľnostiach žalobkyňa so svojou rodinou bývala. Kupujúci bol v príbuzenskom vzťahu s konateľom spoločnosti, ktorá vykonala tento úkon. Ide o nápadne nevýhodnú zmluvu hlavne s poukazom na cenu. Dôvodom vzniku záložného práva bola zmluva o bezúročnej pôžičke vo výške 297.000,- Eur, nakoľko manžel žalobkyne mal viacero obchodných aktivít, z ktorých sa mali tieto finančné prostriedky vrátiť. Ich vrátenie celkovo bolo dojednané vo výške 700.000,- Eur, no postupom času veriteľ požadoval sumu 2,7 milióna Eur počítajúc zmluvnú pokutu napriek tomu, že zmluva o úvere bola bezúročná. Súd tieto skutočnosti nesprávne právne vyhodnotil, nakoľko všetky zmluvy ako aj dodatky boli podpísané pod nátlakom konateľa žalovaného v 1.rade. Žalobkyňa bola v obave, že v prípade, že tieto nepodpíše, nebude mať kde bývať. Tieto zmluvy boli podpísané za nápadne nevýhodných podmienok v tiesni pod tlakom záložného veriteľa a došlo k procesnému pochybeniu, kedy súd zamietol návrh na doplnenie dokazovania vypočutím

konateľa T. D. B.. Z týchto dôvodov žiadala, aby napadnutý rozsudok odvolací súd zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Žalovaní vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedli, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Žalovaní namietli, že žalobkyňa nespochybní závery súdu týkajúce sa neunesenia bremena tvrdenia dôkazného bremena vo vzťahu k určeniu, že je výlučnou vlastníčkou pozemkov evidovaných na LV č. XXXX. Rovnako tak sa stotožnili so závermi súdu v odôvodnení rozsudku, kedy je zrejmé, že zo zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že jednou zo zmluvných strán je aj spoločnosť R. P., teda pri určení neplatnosti tejto zmluvy by sa rozsudok musel vzťahovať aj na spoločnosť R. P., ktorá však nebola stranou sporu, preto nebolo možné petitu vyhovieť.

10. Vo vzťahu k zmluve o zriadení záložného práva zo dňa XX.XX.XXXX je dôvodné konštatovanie, že žalovaný v 2. rade nebol jej stranou.

11. Pokiaľ sa týka neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa XX.XX.XXXX, správne bolo vyhodnotené neunesenie dôkazného bremena týkajúceho sa nátlaku záložného veriteľa na žalobkyňu, nakoľko nebolo konkretizované akým spôsobom k tomuto malo dôjsť a neboli v tejto veci predložené ani žiadne dôkazy. Tento záver nevyplýval ani z výpovede svedka Y.. Z neho vyplývalo, že žalobkyňa konala v súlade s vôľou svojho manžela. V podanom odvolaní žalobkyňa opäť všeobecne hovorí o nevýhodných podmienkach a o nátlaku, no neodvoláva sa na konkrétne dôkazy, ktoré by mali tieto jej tvrdenia preukazovať, pričom to platí aj o sms, na ktoré žalobkyňa poukazuje. Navyše išlo o komunikáciu v čase, kedy bola už pohľadávka zabezpečená záložným právom po lehote splatnosti, preto zo strany žalovaného v 1. rade nemohlo ísť o nátlak.

12. Pokiaľ sa týka nakladania s nehnuteľnosťami napriek vydanému neodkladnému opatreniu, toto tvrdenie nie je pravdivé, nakoľko k výkonu záložného práva a zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, na ktoré sa vzťahovalo neodkladné opatrenie došlo pred jeho nariadením. Rovnako nie je relevantný argument žalobkyne, že žalovaný v 1. rade uzavrel kúpnu zmluvu bez súhlasu žalobkyne, nakoľko jej súhlas sa nevyžaduje a išlo o kúpnu zmluvu uzavretú v mene žalobkyne ako záložcu záložným veriteľom pri výkone záložného práva.

13. Rovnako tak tvrdenia, že mala byť nútená podpísať zmluvu o budúcej zmluve sú účelové, nakoľko práve žalobkyňa s manželom sa snažili realizovať svoj podnikateľský zámer na pozemkoch, ktoré mali nadobudnúť na základe tejto zmluvy. Táto zmluva zo dňa XX.XX.XXXX však nebola zrealizovaná, nakoľko zo strany žalobkyne neboli splnené podmienky na uzavretie kúpnej zmluvy. Zmluva o budúcej zmluve zo dňa XX.XX.XXXX neobsahovala žiadne zmluvné pokuty, a preto poukazovanie na nátlak je irelevantné. Poukázali na to, že uzavretie kúpnej zmluvy na základe zmluvy o budúcej zmluve zo dňa XX.XX.XXXX bolo viazané na splnenie viacerých podmienok, pričom ak by k tomu došlo, išlo by o ekonomicky výhodnú zmluvu pre žalobkyňu, preto jej výklad o nátlaku je nelogický.

14. Žalovaní popreli existenciu ústnej dohody o vrátení pôžičky vo výške 700.000,- Eur s tým, že v danom prípade sa jedná o novoty v odvolacom konaní.

15. Rovnako správne súd zamietol žalobu o určenie vlastníctva pozemkov evidovaných na LV č. XXXX, nakoľko ani sama žalobkyňa v odvolaní nenamietla závery súdu prvej inštancie v tejto časti. Poukázali na skutočnosť, že v priebehu celého konania nebolo preukázané žiadne z tvrdení žalobkyne a v tomto smere správne postupoval súd prvej inštancie pokiaľ nevykonal navrhovaný výsluch svedka, pričom ani z tvrdenia žalobkyne nie je zrejmé, ktoré skutočnosti sa týmto výsluchom by mali preukázať.

16. Z týchto dôvodov navrhli, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok a priznal náhradu trov odvolacieho konania pre žalovaných 1/ a 2/.

17. Ďalšie podania strán sporu v odvolacom konaní predložené neboli.

18. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu

predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

19. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

20. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

21. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

22. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné a jednoznačnými argumentmi podporil záver, ku ktorému dospel, pričom k celkovej presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie možno uviesť, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, na základe ktorých k týmto dospel, sú pre nielen právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné a racionálne; zároveň aj spravodlivé a presvedčivé. Právne závery sú v súlade s vykonanými skutkovými zisteniami a celkovo možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, pokiaľ sa týka rozsahu jeho odôvodnenia je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

23. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t. zn. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, príp. zisteným skutočnosťami. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. CSP (Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.), a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán sporu alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185-§ 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a podobne. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne správne, ak hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá § 191 ods.1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie aj v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyvedeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zrejmy nesúlad.

24. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu

vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

25. K námietke o nesprávnom právnom posúdení § 365 ods.1 písm. h/ odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka nebola naplnená.

26. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku zreteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré súd rozhodol tak ako to vyplýva z výrokovej časti rozsudku.

27. K ďalším odvolacím námietkam odvolateľky odvolací súd uvádza, že tieto neboli po preskúmaní obsahu spisu preukázané. Odvolacia námietka, že konateľ žalovaného v 1. rade napriek vydanému neodkladnému opatreniu disponoval s týmto majetkom, odvolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva záver o tom, že kúpna zmluva vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX bola uzavretá kúpna zmluva dňa XX.XX.XXXX, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti zabezpečujúce pohľadávku podľa zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo dňa XX.XX.XXXX (č.l. 67 spisu). Neodkladné opatrenie, ktoré bolo vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam vydané, nadobudlo vykonateľnosť dňa 30.06.2018, a to v konaní vedenom pod sp.zn. 8C 24/2018 a z uvedeného je zrejmé, že k uzavretiu tejto kúpnej zmluvy došlo pred vydaním neodkladného opatrenia.

28. Táto námietka však vo vzťahu k určaniu neplatnosti zmlúv o zriadení záložného práva nemôže byť relevantná a vo vzťahu k určaniu vlastníctva k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXXX v k.ú. P. P. uvádza odvolací súd, že tento úkon bol vykonaný, teda kúpna zmluva, pred vydaním neodkladného opatrenia. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že predmetom neodkladného opatrenia vydaného v konaní vedenom pod sp.zn. 8C 24/2018 boli nehnuteľnosti, ktoré sa nachádzali na LV č. XXXX, pričom v predošlom konaní vedenom pod sp.zn. 17C 64/2017 boli predmetom neodkladného opatrenia nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kedy neodkladné opatrenie bolo vydané dňa 19.12.2017. Aj toto neodkladné opatrenie bolo vydané neskôr ako bola uzavretá kúpna zmluva. Z uvedeného dôvodu preto nebola preukázaná námietka, že konateľ žalovaného v 1. rade nezákonne disponoval s majetkom žalobkyne napriek vydanému neodkladnému opatreniu.

29. K odvolacej námietke odvolateľky, že v nehnuteľnostiach žalobkyňa bývala so svojou rodinou odvolací súd uvádza, že ani táto skutočnosť nevyplýva z obsahu spisu. Z návrhu na zmenu žaloby (č.l. 252 a nasl. spisu) je nepochybné, že žalobkyňa sa okrem určenia neplatnosti zmlúv o zriadení záložného práva domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou pozemkov registra C KN parc. č. H./XXX, XXX, XXX a XXX, ktoré sú evidované na LV č. XXXX. Ako vyplýva z výpisu listu vlastníctva č. XXXX v k.ú. P. P., jedná sa o nehnuteľnosti s druhom pozemku ostatná plocha alebo orná pôda. Na tomto liste vlastníctva nie je zapísaná stavba ako objekt slúžiaci na bývanie.

30. Skutočnosť, že kupujúci bol v príbuzenskom vzťahu s konateľom spoločnosti, ktorá vykonala tento úkon, nemá vplyv na platnosť či neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva a rovnako z vykonaného dokazovania nevyplýva žiadny záver o tom, že veriteľ požadoval od svojho dlžníka, teda od manžela žalobkyne splatenie vyššej sumy než bola pôvodne dohodnutá. Ani táto skutočnosť však nemá vplyv na určenie platnosti zmluvy o zriadení záložného práva.

31. Rovnako správne súd prvej inštancie vyhodnotil tiež otázku namietaného nátlaku na žalobkyňu či jej tiesne pri podpise záložných zmlúv.

32. Tiesneň ako znak úžernícko-právnej skutkovej podstaty je mimoriadne ťaživá situácia poškodeného (alebo inej osoby, ktorej tiesneň pociťuje poškodený ako tiesneň vlastnú), vyvolaná určitou, hoci len prechodnou naliehavou potrebou, ktorej uspokojenie nie je v možnostiach poškodeného. Spravidla pôjde o hospodárske ťažkosti, splatnosť dlhu, ktorého nesplatenie môže vážne ohroziť spoločenské postavenie poškodeného. Môže ísť aj o iné ťažkosti, napríklad záujem zachovať vlastníctvo bytu na vyriešenie neľahkej sociálnej situácie. V tiesni môže poškodený konať aj vtedy, ak má dostatočné

prostriedky na jej odstránenie, avšak nemá ich k dispozícii okamžite (strata alebo odcudzenie dokladov a potrebnej hotovosti ďaleko od domova pod.). Pomer závislosti sám osebe ešte neznamená stav tiesne u závislej osoby, závislosť však môže okrem ďalších okolností spolupôsobiť pri vzniku stavu tiesne. Podľa nemeckej judikatúry v tiesni (Zwangslage) sa nemusí nachádzať sám poškodený tiesňou, ale tretí (napr. blízka osoba).

33. Judikatúra Najvyššieho súdu SR vymedzila pojem „tiseň“ takto: „Tiseň je hospodársky či sociálny stav, v ktorom sa nachádza určitý subjekt v čase robenia právneho úkonu, ktorý stav naňho pôsobí takým spôsobom a takou intenzitou, že v dôsledku neho urobí právny úkon, ktorý by inak, nebyť tiesne, neurobil. Tento stav musí mať základ v objektívne existujúcich (teda nielen domnelých) okolnostiach a je vždy determinovaný subjektívnou stránkou - samotným konajúcim a jeho odolnosťou proti pôsobiacej ťaživej situácii. Rovnaká objektívna situácia môže u jedného subjektu vyvolať tiseň, u druhého nemusí. Pritom z hľadiska existencie tiesne, a to je potrebné osobitne zdôrazniť, je irelevantné, ako tento stav vznikol a čo ho spôsobilo. Právny význam treba preto priznať aj tiesni majúcej základ v iných než politických motívoch, ba aj tiesni vyvolanej samotným konajúcim.“

34. Ako vyplýva z citovaných rozhodnutí súdov, pri pojme tiseň sa nejedná o menej priaznivé majetkové pomery a zároveň musí byť preukázaná intenzita určitého konania tak, aby takéto konanie mohlo byť subsumované pod pojem tiseň. Podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ žalobkyňa v záujme rozvoja podnikania svojho manžela na jeho požiadanie či naliehanie podpísala zmluvu o zriadení záložného práva, za takto zisteného skutkového stavu nemožno dospieť k záveru, že takéto konanie napĺňalo znaky nátlaku či tiesne, ktoré by spôsobili neplatnosť záložných zmlúv. Z výsluchu manžela (č.l. 310) vyplýva, že žalobkyňa podpísala to, čo jej prikázal, no túto okolnosť nemožno posúdiť ako dôvod neplatnosti zmlúv. Ak manželia pri nakladaní s ich majetkom berú na seba riziko, ktoré sa neskôr ukáže ako dôvod predaja zálohu, nemožno túto okolnosť spájať s neplatnosťou právneho úkonu. Jedná sa o podnikateľské riziko, ktoré je spojené s takými aktivitami.

35. Aj námietka nevykonania výsluchu svedka nebola posúdená odvolacím súdom ako dôvodná.

36. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 CSP), nie účastníkov konania. Ak teda súd prvej inštancie odmietol vykonať navrhnuté dôkazy s odôvodnením, že by sa nimi mali preukázať skutočnosti, ktoré s predmetom konania nesúvisia, konal v rámci svojej právomoci.

37. V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou so všeobecných záruk spravodlivého prejednaní veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Táto zásada zabezpečuje, aby v súdnom konaní mali jeho účastníci rovnaké postavenie. „Rovnosť zbraní“ spočívajúca v rovnakom postavení účastníkov súdneho konania sa prejavuje v procesnoprávnom postavení účastníkov konania, v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva. Zachovanie „rovnosti zbraní“ z pohľadu spôsobu a rozsahu vykonávaného dokazovania sa týka aj oprávnenia účastníkov konania navrhovať dôkazy. Možnosť navrhovania dôkazov je spojená s princípom dôkazného bremena, ktorého úspešnosť sa v súdnom spore viaže na schopnosť predložiť adekvátne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Výber dôkazných prostriedkov je na vôli účastníka konania, no o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané a ktoré nie, rozhoduje súd podľa svojej voľnej úvahy. Obsahom záruky na spravodlivý súdny proces z pohľadu oprávnenia navrhovať dôkazy je limitovanie tejto voľnej úvahy súdu. Týmto limitom je požiadavka, aby nevykonanie navrhnutých dôkazov alebo vykonanie iných dôkazov nepostavilo účastníka konania do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s jeho odporcom v súdnom spore (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Feldbrugge c. Holandsko z roku 1986). V súvislosti s rozhodnutím súdu, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná a ktoré nie, to teda znamená, že účastník konania nesmie byť týmto rozhodnutím znevýhodnený oproti druhému účastníkovi. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky nevykonanie účastníkom navrhnutého dôkazu môže byť porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie dokonca aj bez priamej spojitosti s porušením zásady „rovnosti zbraní“. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze z 26. januára 2010 sp. zn. III. ÚS 332/09 vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného

dôkazu, ak tento mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, je porušením práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nakoľko skutkový stav bol pre rozhodnutie vo veci ustálený ako dôvodný je nepochybne nutné zhodnotiť postup súdu prvej inštalcie, keď zamietol návrh žalobcu na výsluch svedka.

38. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2021, sp. zn. 5Cdo/107/2019)

39. V tejto súvislosti správne postupoval súd prvej inštalcie pokiaľ z dôvodu hospodárnosti konania zamietol návrh na doplnenie dokazovania výsluchom svedka, nakoľko skutkový stav bol pri rozhodnutí o veci ustálený a nevykonanie tohto dôkazu nemalo vplyv na zistenie skutkového stavu. V zmysle citovaného rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.03.2021 tento dôkaz nemá vypovedanú potenciou overiť či vyvrátiť tvrdenú skutočnosť ohľadom nátlaku či tiesne žalobkyne. Toto prezentovala žalobkyňa len vo vzťahu k manželovi, ktorý bol vo veci vypočutý.

40. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd za dôvodné napadnutý rozsudok potvrdiť v celom rozsahu.

41. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 396 ods.1 C.s.p. tak, že v odvolacom konaní plne úspešným žalovaným bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnej žalobkyne v plnom rozsahu.

42. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštalcii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).